

- РМАТ. 168 с.
2. Diumazedze, Zh. (1993). Na puty k tsyvylyzatsyy dosuha. Vestnyk MHU. № 1. S. 83–86.
  3. Entsyklopediia dlia fakhivtsiv sotsialnoi sfery. Kyiv : Yuniversum, 2013. 536 s.
  4. Zakharina, Ye.A. Formuvannia motyvatsii do rukhovoї aktyvnosti u protsesi fizychnoho vykhovannia studentiv vyshchychkh navchalnykh zakladiv : avtoref. dys... . kand. nauk z fiz. vykh. i sportu : 24.00.02; Nats. un-t fiz. vykh. i sportu Ukrainy. Kyiv, 2008. 21 s.
  5. Kurylo, L.V. (2006). Teoriya y praktyka anymatsyy. Moskva: Sovetskyi sport. 195 s.
  6. Lystopad, O.A. (2016). Teoretyko-metodychni zasady formuvannia : profesiino-tvorchoho potentsialu maibutnykh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv : dys. ... doktora. ped. nauk : 13.00.04. 529 s.
  7. Tarasov, L.V. (2008). Sotsyokulturnaia anymatsyia: ystoky, tradytsyy, sovremennost. Moskva: Odukhotvorenne, 132 s.

УДК 378.6: 355-011.3:356. 13–051 (477)

Слюсарчук В.В.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія, імені Тараса Шевченка
Гуска М. Б.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри
спорту і спортивних ігор Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

СТАН МОТИВАЦІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ДІВЧАТ – МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ ДО ФІЗИЧНОГО САМОРОЗВИТКУ НАПРИКІНЦІ НАВЧАННЯ В АКАДЕМІЇ

Проаналізовано дані про стан сформованості мотивації внутрішнього типу у дівчат – майбутніх офіцерів Державної прикордонної служби України до фізичного саморозвитку в подальшій життєдіяльності. Таку мотиваційну готовність визначали наприкінці навчання дівчат у спеціалізованому закладі вищої освіти. Використовували адаптовану методiku Т. Елерса. Сформованість внутрішнього типу мотивації до фізичного саморозвитку встановили тільки у 14,9 % дівчат – майбутніх офіцерів-прикордонників. Результати інших відрізнялися, що свідчило про резерв, який існував у питанні підвищення ефективності занять фізичними вправами для формування мотиваційної готовності дівчат – майбутніх офіцерів до досліджуваного виду діяльності під час навчання в спеціалізованому закладі вищої освіти. Вирішення такого завдання потребує проектування відповідної моделі та методики її реалізації у практичній діяльності.

Ключові слова: майбутні офіцери, дівчата, мотивація, заняття фізичними вправами, фізичний саморозвиток.

Слюсарчук В. В., Гуска М. Б. Состояние мотивационной готовности девушек - будущих офицеров-пограничников к физическому саморазвитию в конце обучения в академии. Проанализировано данные о состоянии сформированности мотивации внутреннего типа у девушек – будущих офицеров Государственной пограничной службы Украины к физическому саморазвитию в дальнейшей жизнедеятельности. Такую мотивационную готовность определяли в конце обучения девушек в специализированном учреждении высшего образования. Использовали адаптированную методiku Т. Элерса. Сформированность внутреннего типа мотивации к физическому саморазвитию установили только у 14,9 % девушек – будущих офицеров-пограничников. Результаты остальных отличались, что свидетельствовало о резерве, который существовал в вопросе повышения эффективности занятий физическими упражнениями для формирования мотивационной готовности девушек – будущих офицеров к исследуемому виду деятельности во время обучения в специализированном учреждении высшего образования. Решение этой задачи требует проектирования соответствующей модели и методики ее реализации в практической деятельности.

Ключевые слова: будущие офицеры, девушки, мотивация, занятия физическими упражнениями, физическое саморазвитие.

Slusarchuk V.V., Guska M. B. Status of the motivational readiness of future female officers to physical self-development at the end of training at a specialized institution of higher education. The performed research has obtained and analyzed data concerning the state of formation of internal type motivation of future female officers of the State Border Guard Service of Ukraine to physical self-development in further life activities. Such motivational readiness was determined using the adapted T. Ehlers methodology. Also, such scientific methods of research as analysis, systematization, generalization of literary sources of information are used. The survey was conducted at the end of the girls' training at a specialized institution of higher education, namely, before the beginning of their final state exams. Only 14.9% of girls confirmed the formation of an internal type of motivation to self-development. The results of the others were different, in particular, they were lower, compared to the number of future girl officers who has taken part in survey. This indicated the existence of large reserve for formation of motivational readiness of future female officers to implement physical self-development in their future life. The solution to this problem can be exercises during physical training of girls in a specialized institution of higher education. This will increase the number of graduates with high and higher than the average level of motivation for physical self-development. One of the perspective ways is to design an

appropriate model and methodology for its implementation.

Key words: future female officers, motivation, physical training, physical self-development.

Постановка проблеми. Професійна діяльність офіцерів-прикордонників передбачає підтримання на високому рівні розвиток необхідних якостей, властивостей, сформованих рухових навичок, а також вияв знань та умінь реалізовувати їх на практиці [11; 18; 20; 22].

Забезпечити це практично неможливо без систематичних занять, спрямованих на саморозвиток і самовдосконалення [4; 7; 13-15; 19]. При цьому, зазначене повною мірою стосується дівчат – офіцерів Державної прикордонної служби України (ДПСУ) та їхнього фізичного саморозвитку і самовдосконалення [5; 17; 20; 21; 26].

Водночас, на сучасному етапі доведено є провідна роль мотивації у вирішенні різних за змістом завдань фізичного виховання [2; 8-10; 12]. Але практично відсутні дослідження, спрямовані на вивчення особливостей мотивації, сформованої у майбутніх офіцерів-дівчат ДПСУ під час навчання в спеціалізованому закладі вищої освіти та пов'язаної з їх фізичним саморозвитком і самовдосконаленням. У зв'язку з цим є необхідність у подальших дослідженнях в означеному науковому напрямі.

Аналіз літературних джерел. Ефективність професійної діяльності офіцерів ДПСУ в значній мірі залежить від високого рівня розвитку комплексу фізичних, психофізіологічних якостей і властивостей, сформованості навичок у професійно-важливих рухових діяч, а також високого рівня вияву необхідних знань і методичних умінь реалізовувати їх на практиці [1; 3; 6; 11; 24; 25].

Під час навчання в спеціалізованому ЗВО розвиток і формування зазначених характеристик особистості майбутнього офіцера-дівчини значною мірою зумовлюється станом розробленості та реалізації організаційних засад і змісту занять фізичними вправами [1-3; 11; 16; 18; 26]. Після завершення навчального закладу розпочинається професійна діяльність, яка, крім іншого, передбачає також підтримання та поліпшення вищезазначених характеристик. Водночас, офіцер ДПСУ повинен забезпечити таку зміну більшості цих характеристик у своїх підлеглих, тобто особового складу підпорядкованого підрозділу [8; 11; 26].

Навіть два означені види діяльності офіцера ДПСУ потребують від нього систематичних занять, що пов'язані як з практичною, так і теоретичною підготовкою. Зазначене фактично є саморозвитком і самовдосконаленням [13-15; 19]; у нашому випадку вони пов'язані з фізичним вихованням, – одним із провідних засобів успішного вирішення завдань, які було вказано раніше [4; 26]. За інформацією останніх педагогічними умовами фізичного самовдосконалення майбутніх офіцерів-чоловіків ДПСУ є: розвиток мотивації курсантів через оволодіння знаннями і способами фізичного самовдосконалення; спрямованість діяльності курсантів на набуття досвіду фізичного самовдосконалення в процесі навчальних занять та самостійної роботи; формування умінь самооцінки й самоконтролю.

Педагогічні умови до самопізнання майбутніх офіцерів- прикордонників повинні передбачати організаційно-педагогічні та особистісно-орієнтовані аспекти. Перші орієнтують курсантів на таке: ціннісне ставлення до формування особистості; створення установки на продуктивну взаємодію з викладачем; етапність і послідовність формування готовності до самопізнання; регулярне консультування для створення інформативної бази із забезпечення самопізнання; орієнтація на довготермінову програму самопізнання. Особистісно-орієнтований аспект передбачає: визначення вектору самопізнання під час фізичної підготовки, враховуючи цінності особистості; забезпечення курсантів різноманітними методиками з діагностики свого психофізичного стану; вільний вибір курсантами видів фізичної активності; досягнення ними особистісно-значущих результатів фізичного самовдосконалення, розширення і збагачення індивідуального досвіду [21, с. 9].

Проте, на сучасному етапі відсутні дослідження, спрямовані на встановлення стану мотиваційної готовності майбутніх офіцерів-дівчат ДПСУ до фізичного саморозвитку. Це свідчить про актуальність розглянутої теми та необхідність подальших досліджень у визначеному напрямі.

Мета дослідження полягала у визначенні стану мотиваційної готовності 54-ох дівчат – майбутніх офіцерів ДПСУ до фізичного саморозвитку після використання чинного змісту навчальної дисципліни «Фізичне виховання, особиста безпека та застосування сили» і змісту інших визначених форм фізичної активності в спеціалізованому ЗВО. Для досягнення поставленої мети використовували комплекс адекватних методів дослідження, зокрема: загальнонаукових, а саме аналіз, систематизацію, узагальнення інформації літературних джерел; психодіагностичні, зокрема адаптовану версію методики Т. Елерса «Мотивація до успіху» (російськомовна, оскільки для україномовних респондентів така версія відсутня). Методика передбачала використання опитувальника, що містить 41 твердження. На кожне респонденти надавали відповідь «так» або «ні». За кожну стверджувальну відповідь на питання 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 37, 41 нараховували один бал. Один бал нараховували також за кожне заперечення у питанні 6, 13, 18, 20, 24, 31, 36, 38, 39. Враховуючи вимоги методики, відповіді на питання 1, 11, 12, 19, 23, 33, 34, 35, 40 не враховували. Одержану суму балів інтерпретували так: 20 і більше балів – високий, 19-15 – середній, 14 і менше – низький рівні сформованості внутрішнього типу мотивації дівчат – майбутніх офіцерів ДПСУ до свого фізичного саморозвитку під час своєї професійної діяльності. При цьому, високий рівень засвідчує сформованість внутрішнього типу мотивації, середній рівень – про його часткове формування, низький – про зовнішній тип мотивації, якому притаманна також певна амотивація [23; 24].

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати психодіагностичного тестування дівчат – майбутніх офіцерів-прикордонників наприкінці їхнього навчання в спеціалізованому ЗВО засвідчували, що тільки 8 з усіх 54 відзначалися високим рівнем мотивації здійснювати фізичний саморозвиток під час професійної діяльності (табл. 1). На це вказували наявні в них особистісні характеристики, що у найбільш загальному вигляді були пов'язані з наявною в дівчат позитивною мотивацією до здійснення фізичного саморозвитку в подальшій професійній діяльності; усвідомленням

важливості й необхідності такого саморозвитку; інтерес і бажання виконувати необхідні заходи. При цьому, дівчата зі сформованим внутрішнім типом мотивації до фізичного саморозвитку мали чітке та однозначне бажання досягти поставленої мети, а також бажання відтворити ще раз емоційний підйом, яким характеризується досягнення поставленої мети та котрий є тим стимулювальним ефектом, що забезпечує продовження обраного виду діяльності.

Таблиця 1

Стан сформованості мотиваційно-ціннісної готовності дівчат – майбутніх офіцерів ДПСУ до фізичного саморозвитку наприкінці навчання в спеціалізованому ЗВО

Рівень	Кількість респондентів (n=54)	
	абсолютне значення	значення у %
Високий	8	14,9
Середній	26	48,1
Низький	20	37

Зазначене було критеріями кожної виокремленої складової фізичного саморозвитку дівчат – майбутніх офіцерів ДПСУ. Зокрема такими були: раціональне харчування; режиму роботи і відпочинку; фізична активність в різних формах упродовж робочого дня та тижня. При цьому, зміст такої активності становили обрані за уподобанням (бажанням, інтересом) фізичні вправи або певний вид рухової діяльності, але обов'язково з оптимальними параметрами навантаження. Диктувалися вони визначеною метою, зокрема досягнення розвивального ефекту, оздоровчого ефекту або підтримання досягнутих показників.

У решті досліджуваних дівчат результати розподілилися між середнім та низьким рівнями сформованості мотивації до здійснення фізичного саморозвитку під час професійної діяльності. При цьому, у 48,1 % діагностували середній рівень означеної мотивації, в інших 37 % – низький рівень.

Іншими словами, у першому випадку в дівчат був тільки частково сформований внутрішній тип мотивації, тоді як у другому зазначеному випадку мав місце зовнішній тип мотивації; дівчат із амотивацією до фізичного саморозвитку після завершення навчання в спеціалізованому ЗВО виявлено не було. Такі дані засвідчували велику ймовірність виконання дівчатами-офіцерами ДПСУ своїх професійних обов'язків на рівні, що відрізняється від належного. У зв'язку з цим відзначили існування досить великого резерву для покращення результату, яким сьогодні відзначаються дівчата – майбутні офіцери ДПСУ в аспекті стану сформованості в них внутрішнього типу мотивації до фізичного саморозвитку під час навчання в спеціалізованому ЗВО.

Висновки. 1. Дотепер поза увагою дослідників залишилося питання, пов'язане зі станом сформованості в дівчат – майбутніх офіцерів ДПСУ внутрішнього типу мотивації до фізичного саморозвитку. 2. Використання чинного змісту і традиційного підходу до організації занять навчальної дисципліни «Фізичне виховання, особиста безпека та застосування сили» не забезпечує досягнення високого результату у формуванні в дівчат – майбутніх офіцерів ДПСУ внутрішнього типу мотивації до фізичного саморозвитку. 3. Встановлений результат свідчить про значний резерв в успішному вирішенні означеного завдання та необхідність удосконалення змісту й організації занять з фізичної підготовки, інших визначених форм фізичної активності дівчат – майбутніх офіцерів ДПСУ під час навчання в спеціалізованому закладі вищої освіти.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження потрібно спрямувати на систематизацію існуючих технологій і методик посилення мотивації студентської молоді до певного виду діяльності в процесі фізичного виховання. Це конкретизує невирішені завдання та сприятиме розробленню концептуальних ідей і підходів до проектування методики формування внутрішнього типу мотивації дівчат – майбутніх офіцерів ДПСУ до фізичного саморозвитку.

Література

1. Анохін Є. Д. Фізична підготовка в арміях провідних країн НАТО: навч.-метод. посібник. – Львів: ЛВІ, 2005. – 115 с.
2. Бородін Ю. А., Романчук В. М., Романчук С. В. Мотиваційні аспекти занять з фізичної підготовки і спорту курсантів вищих військових навчальних закладів: навч. посібник. – Київ: ГШ ЗСУ, 2006. – 111 с.
3. Боярчук О. М. Фізична підготовка жіночого контингенту Збройних сил України в системі професійної діяльності: автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02. Львівський держ. ун-т фіз. культури. Львів, 2010. – 20 с.
4. Гнидюк О. П. Педагогічні умови підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до фізичного самовдосконалення: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Нац. академія Держ. прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2015. – 20 с.
5. Деркач О. В. Про посилення гендерного чинника в Державній Прикордонній Службі України. Реалізація гендерної політики на сучасному етапі розвитку суспільства: стан, проблеми, перспективи // Тези доповідей Міжнародної конф. (25 квітня 2018). – Хмельницький: Видавництво НаДпсу, 2018. – С. 97-100.
6. Єдинак Г. А., Приступа Є. Н. До питання про вдосконалення системи оцінювання фізичної підготовленості військовослужбовців Збройних Сил України // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2012. – № 4 (20). – С. 276-280.
7. Єдинак Г. А. Деякі теоретико-методичні аспекти посилення мотивації студентів до систематичної фізичної активності оздоровчої спрямованості // Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 118, Т. 3. – С. 109-114.
8. Жукова О. С. Професійна діяльність: мотив та мотивація // Наукова скарбниця освіти Донеччини. – 2010. –

№1(6). – С. 107-110.

9. Крижанівська О. Ф. Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери студентів у процесі фізичного виховання: автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02. ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2016. – 19 с.

10. Магась Г. А. Мотивація як механізм управління персоналом у сфері охорони державного кордону: дис... канд. наук з держ. управління: 21.07.05. Нац. акад. держ. прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2014. – 258 с.

11. Мельніков А. В. Концептуальні положення підготовки майбутніх офіцерів державної прикордонної служби України до фізичного виховання особового складу // Вісник Кам'янець-Подільського нац. у-ту. Фіз. виховання, спорт і здоров'я людини. – 2018. – Вип. 11. – С. 233-245.

12. Подлесний О. Мотивація й самоконтроль як складова професійно-прикладної фізичної підготовки студентів // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2010. – № 2. С. – 197-199.

13. Професійний саморозвиток майбутнього фахівця: монографія / За ред. В. А. Ковальчук. – Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 204 с.

14. Психолого-педагогічні основи процесу самотворення особистості: монографія / За ред. Л. З. Сердюк, Т. М. Яблонської, І. В. Данилюк, О. І. Пенської, Н. Д. Володарської [та ін.]. – Київ: Педагогічна думка, 2015. – 197 с.

15. Психологічні закономірності професійного самоздійснення особистості: монографія / О. М. Кокуна, В. В. Клименко, О. М. Корніяк, О. Р. Малхазов [та ін.]; за ред. О. М. Кокуна. – Київ: Педагогічна думка, 2015. – 297 с.

16. Робоча програма навчальної дисципліни «Фізичне виховання, особиста безпека та застосування сили». Для курсантів НАДПСУ імені Богдана Хмельницького. – Хмельницький: НАДПСУ, 2013. – 47 с.

17. Романовський О. Г., Канівець М. В. Сутність професійно-особистісного саморозвитку майбутніх фахівців та його механізми. [Електронний ресурс]. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2013. – Вип. 34. – С. 193-197. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2013_34_42.

18. Романчук С. В., Боярчук О. М. Фізична підготовка жіночого контингенту Збройних Сил України: навч.-метод. посібник. – Житомир: ЖВІ НАУ, 2008. – 160 с.

19. Романчук С. В. Технологія самоосвіти в галузі фізичної підготовки та спорту командирів курсантських підрозділів вищих військових навчальних закладів // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2015. – № 3(31). – С. 163-168.

20. Селіванова О. В. Формування професійної готовності курсантів-дівчат до прикордонної служби: дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Національна академія держ. прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького. – Хмельницький, 2006. – 196 с.

21. Сивохоп Е. М. Формування готовності до самопізнання майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі фізичної підготовки: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Нац. академія держ. прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2010. – 20 с.

22. Стратегія розвитку Державної прикордонної служби. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015. № 1189-р.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1189-2015-%D1%80> (дата звернення – 18.02.2019)

23. Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті: навч. посібник. 2-е вид., стереот. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2013. – 280 с.

24. Melnykov, A., Rybak, L. (2017). Formation of the motivational and value component of future border guard officers' readiness for physical education of personnel. *J of Education, Health and Sport*, 7(12), 665-675. doi: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2544196>

25. Melnykov, A., Iedynak, G., Galamandjuk, L., Blavt, O., Duditska, O., Koryagin, V., Balatska, L., Mazur, V. (2018). Factors that influence change in cadets' physical preparation during the first half of study at the military academy. *Journal of Physical Education and Sport*, 18(2), 781-786. doi:10.7752/jpes.2018.02115

26. Sliusarchuk, V., Iedynak, G. (2015). Physical education of future woman-officers of the state border service for formation of readiness to physical self-development at academy education as a pedagogical problem. *J of Education, Health and Sport*, 5(7), 690-698. doi: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2539671>

Reference

1. Anokhin, Ye. D. (2005), *Fizychna pidhotovka v armiyakh providnykh krayin NATO*. L'viv: LVI, 115 p. (in Ukr.).
2. Borodin, Yu. A., Romanchuk, V. M., Romanchuk, S. V. (2006), *Motyvatsiyini aspekty zanyat' z fizychnoyi pidhotovky i sportu kursantiv vyshchyykh viys'kovykh navchal'nykh zakladiv*. Kyiv: HSH ZSU, 111 p. (in Ukr.).
3. Boyarchuk, O. M. (2010), *Fizychna pidhotovka zhinochoho kontynhentu Zbroynykh syl Ukrayiny v systemi profesiynoi diyal'nosti: avtoref. dys... kand. nauk z fiz. vykhovannya i sportu: 24.00.02*. L'viv, 20 p. (in Ukr.).
4. Hnydyuk, O. P. (2015), *Pedahohichni umovy pidhotovky maybutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do fizychnoho samovdoskonalennya: avtoref. dys... kand. ped. nauk: 13.00.04*. Khmel'nyts'kyy, 20 p. (in Ukr.).
5. Derkach, O. V. (2018), "Pro posylennya gendernoho chynnyka v Derzhavniy Prykordonniy Sluzhbi Ukrayiny. Realizatsiya gendernoyi polityky na suchasnomu etapi rozvytku suspil'stva: stan, problemy, perspektyvy". *Tezy dopovidey Mizhnarodnoyi konf. (25 kvitnya 2018)*. Khmel'nyts'kyy: Vydavnytstvo NaDpsu, 97-100. (in Ukr.).
6. Iedynak, G. A., Prystupa, Ye. N. (2012), "Do pytannya pro vdoskonalennya systemy otsynuyannya fizychnoyi pidhotovlenosti viys'kovosluzhbovtziv Zbroynykh Syl Ukrayiny". *Fizyчне vykhovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu*

suspil'stvi, no 4(20), 276-280. (in Ukr.).

7. Iedynak, G. A. (2014), "Deyaki teoretyko-metodychni aspekty posylennya motyvatsiyi studentiv do systematychnoyi fizychnoyi aktyvnosti ozdorovchoyi spryamovanosti". *Visnyk Chernihiv's'koho nats. ped. un-tu imeni T. H. Shevchenka. Seriya: Pedahohichni nauky*, Issue 118(3), 109-114. (in Ukr.).

8. Zhukova, O. S. (2010), "Profesiyna diyal'nist': motyv ta motyvatsiya". *Naukova skarbnytsya osvity Donechchyny*, no 1(6), 107-110. (in Ukr.).

9. Kryzhaniv's'ka, O. F. (2016), *Rozvytok tsinnisno-motyvatyynoyi sfery studentiv u protsesi fizychnoho vykhovannya: avtoref. dys... kand. nauk z fiz. vykhovannya ta sportu: 24.00.02. Ivano-Frankiv's'k, 19 p.* (in Ukr.).

10. Mahas', H. A. (2014), *Motyvatyynya yak mekhanizm upravlinnya personalom u sferi okhorony derzhavnoho kordonu: dys... kand. nauk z derzh. upravlinnya: 21.07.05. Nats. akad. derzh. prykordonnoyi sluzhby Ukrainy im. Bohdana Khmel'nyts'koho. Khmel'nyts'kyy, 258 p.* (in Ukr.).

11. Mel'nikov, A. V. (2018), "Kontseptual'ni polozhennya pidhotovky maybutnikh ofitseriv derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy do fizychnoho vykhovannya osobovoho skladu". *Visnyk Kam"yanets'-Podil's'koho nats. u-tu. Fiz. vykhovannya, sport i zdorov'ya lyudyny*, Issue 11, 233-245. (in Ukr.).

12. Podlesnyy, O. (2010), "Motyvatsiya y samokontrol' yak skladova profesiyno-prykladnoyi fizychnoyi pidhotovky studentiv". *Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya*, no 2, 197-199. (in Ukr.).

13. *Profesiynnyy samorozvytok maybutn'oho fakhivtsya* (2011), Zhytomyr: ZHDU im. I. Franka, 204 p. (in Ukr.).

14. *Psykhologo-pedahohichni osnovy protsesu samotvorennya osobystosti: monohrafiya* (2015), Kyiv: Pedahohichna dumka, 197 p. (in Ukr.).

15. *Psykhofiziologichni zakonomirnosti profesiynoho samozdiysnennya osobystosti: monohrafiya* (2015), Kyiv: Pedahohichna dumka, 297 p. (in Ukr.).

16. *Robocha prohrama navchal'noyi dystsypliny «Fizyчне vykhovannya, osobysta bezpeka ta zastosuvannya syly».* Dlya kursantiv NADPSU imeni Bohdana Khmel'nyts'koho (2013), Khmel'nyts'kyy: NADPSU, 47 p. (in Ukr.).

17. Romanov's'kyy, O. H., Kanivets', M. V. (2013), "Sutnist' profesiyno-osobystisnoho samorozvytku maybutnikh fakhivtsiv ta yoho mekhanizmy". [Elektronnyy resurs]. Suchasni informatsiyi tekhnolohiyi ta innovatsiyi metodyky navchannya u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiya, teoriya, dosvid, problemy, Issue 34, 193-197. (in Ukr.).

18. Romanchuk, S. V., Boyarchuk, O. M. (2008), *Fizychna pidhotovka zhinochoho kontynhentu Zbroynykh Syl Ukrainy. Zhytomyr: ZHVI NAU, 160 p.* (in Ukr.).

19. Romanchuk, S. V. (2015), "Tekhnolohiya samoosvity v haluzi fizychnoyi pidhotovky ta sportu komandyriv kursant-s'kykh pidrozdiliv vshchyykh viys'kovykh navchal'nykh zakladiv". *Fizyчне vykhovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi*, no 3(31), 163-168. (in Ukr.).

20. Selivanova, O. V. (2006), *Formuvannya profesiynoyi hotovnosti kursantiv-divchat do prykordonnoyi sluzhby: dys... kand. ped. nauk: 13.00.04. Khmel'nyts'kyy, 196 p.* (in Ukr.).

21. Syvokhop, E. M. (2010), *Formuvannya hotovnosti do samopiznannya maybutnikh ofitseriv-prykordonnykiv u protsesi fizychnoyi pidhotovky: avtoref. dys... kand. ped. nauk: 13.00.04. Khmel'nyts'kyy, 20 p.* (in Ukr.).

22. *Stratehiya rozvytku Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby. Skhvaleno rozporядzhennyam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23.11.2015. № 1189-r.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1189-2015-%D1%80>*

23. Shyjan, B. M., Iedynak, G. A., Petryshyn, Yu. V. (2013). *Naukovi doslidzhennya u fizychnomu vykhovanni ta sporti. 2-nd ed. Kam"yanets'-Podil's'kyy, 280 p.* (in Ukr.).

24. Melnykov, A., Rybak, L. (2017). Formation of the motivational and value component of future border guard officers' readiness for physical education of personnel. *J of Education, Health and Sport*, 7(12), 665-675. doi: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2544196>

25. Melnykov, A., Iedynak, G., Galamandjuk, L., Blavt, O., Duditska, O., Koryagin, V., Balatska, L., Mazur, V. (2018). Factors that influence change in cadets' physical preparation during the first half of study at the military academy. *Journal of Physical Education and Sport*, 18(2), 781-786. doi:10.7752/jpes.2018.02115

26. Sliusarchuk, V., Iedynak, G. (2015). Physical education of future woman-officers of the state border service for formation of readiness to physical self-development at academy education as a pedagogical problem. *J of Education, Health and Sport*, 5(7), 690-698. doi: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2539671>